

Vandmiljø og kvælstof

L&F's hovedbudskaber

- Det er positivt, at fokus lægges på de kollektive virkemidler / arealomlægning, og at indsatserne drives lokalt. Både gennem VOS'er, men også med bistand fra op til 18 kystvandråd.
- L&F bifalder, at kommunerne nu får ansvar for at levere på udtagningsindsatsen.
- Det er også positivt, at den målrettede regulering udfases over tid i takt med arealomlægning og indfrielse af vandrammedirektivets mål. Dog vil der i hårdt ramte oplande i en periode også kunne skrues op netop for reguleringen.

Indsatserne for at genoprette et sundt vandmiljø skal indføres hurtigt, og fokus er på at nå mål gennem en grundlæggende arealomlægning med et lokalt udgangspunkt. I de udfordrede områder skal kystvandråd kvalificere vandplanerne, ligesom der i disse områder kan blive tale om yderligere regulering på marken, statslige opkøb og ekspropriering. Der stilles skærpede krav til spildevandsrensning ligesom det anerkendes, at der er behov for indsatser i hele Østersøområdet, hvis vi skal nå i mål.

Hovedansvar til kommuner

Ved udgangen af 2025 skal der i alle berørte kommuner foreligge en plan for, hvordan de krævede kvælstofreduktioner opnås. Planen lægges af den lokale vandoplandsstyregruppe i dialog med lods ejere, og der er afsat midler til flere udtagningskonsulenter for at understøtte indsatsen.

En forpligtende aftale for både stat og kommunerne har været et vigtigt ønske fra L&F. Dette for at sikre fremdrift, og målopfyldelse, i udtagningsindsatsen der også hidtil har været en kommunal opgave.

Akutupakke 2

Med midler fra Danmarks Grønne Arealfond kan der blive opkøbt arealer med evt. tilhørende bygninger i periode 2024-27 med henblik på at opnå målopfyldelse i 2027 i en del af de "særligt udfordrede" vandområder.

Fonden løser en stor udfordring med den nuværende udtagningsindsats, nemlig at der ikke har kunnet ydes erstatning for bygninger på eller ved udtagne områder.

Akutupakke 3

Der iværksættes en Akutupakke 3, der fastlægger hvordan der opnås målopfyldelse i "akutte" områder med ekstraordinære indsatskrav. Det vil inkludere øget markregulering, dog med et loft på det niveau, der i praksis ville have ført til braklægning. Hvis udtagning i nødvendigt omfang ikke lykkes med frivillige indsatser, kan der komme øget regulering, opkøb eller ekspropriering.

I disse særligt ramte områder sikres målopfyldelse først senest 2030.

Skærpet miljøgaranti

Udtagningsindsatser, der ikke er realiseret i 2027, og opgjort medio 2026, vil blive omsat til målrettet regulering. Dog udskydes denne frist til 2030 i de særligt udfordrede vandområder.

Det er ydermere besluttet, at regulering på marken er midlertidig og skal udfases hurtigst muligt i takt med arealomlægning, hvilket L&F finder nødvendigt og positivt, således at der kan produceres effektivt på markerne, der ikke omlægges.

Ekstensivering

En ny ordning åbner for permanent ekstensivering af jord. Jorden tinglyses med en pligt for lodsejer til at lade den indgå i senere udtagningsprojekter som f.eks. vådområder. En lignende ordning for midlertidig intensivering skal være klar inden 2027.

Målrettet regulering i særligt udfordrede områder

I nogle områder ("særligt udfordrede" og "akutte") vil indsatsbehovet være så stort, at øget regulering vil kunne iværksættes. I disse områder effektueres den skærpede miljøgaranti i 2027 dog med loft over regulering, så det ikke fører til omfattende braklægning.

For ekstensiverede arealer og arealer under omlægning kræves der ikke kompenserende markregulering, selvom endelig arealomlægning ikke er gennemført i 2027. Det er positivt, idet kollektive projekter er længe om at blive realiseret. Fuld arealomlægning skal ske senest 2030, og myndighederne skal yde effektiv sagsbehandling til dette, hvilket L&F længe har efterlyst.

For at nå mål i de særligt udfordrede områder kan der besluttes yderligere indsatser i form af statsligt opkøb eller midlertidig øget regulering under den nye reguleringsmodel, hvor der gives kompensation til omkostninger afhængig af reguleringstryk.

Genbesøg i særligt udfordrede vandområder

I særligt udfordrede vandområder genbesøges indsatsen i 2026, hvis der ikke er opnået tilstrækkelig ekstensivering og udtagning til at nå kvælstofmål. Regeringen tager så endelig beslutning om, hvordan målene nås.

Kystvandråd i særligt udfordrede vandområder

Der oprettes kystvandråd i alle hovedvandoplande med "særligt udfordrede" vandområder, i alt op til 18. Kystvandrådene kan komme med forslag til målopfyldelse og efterprøve forhold i vandplanerne for det lokale område, parallelt med vandoplandsstyregruppernes arbejde, frem til ultimo 2025.

Det er meget positivt, og var et stort ønske fra L&F, at der oprettes flere kystvandråd.

De nuværende kystvandråd oplevede imidlertid et stort tidspres, og kommende kystvandråd vil ikke få meget længere tid til at gennemføre lokale analyser.

Indsatskrav

Kvælstofindsatskravet forventes at ende på samme niveau som i de gældende vandplaner, omkring 13.000 tons. Fordelingen i de enkelte vandoplande er endnu ikke offentliggjort, men ventes i sensommeren / efteråret 2024, på baggrund af en genberegning.

Udledning fra andre lande

Der er en fælles forståelse af, at nationale kvælstofreduktioner ikke kan stå alene. L&F glæder sig over, at regeringen nu har øget fokus på at sikre, at nabolande også foretager nødvendige kvælstofreduktioner mhp. at genskabe vandmiljøet i de åbne vandområder.

Spildevandsindsatser

Øget spildevandsrensning skal nedbringe næringsstofudledningen i områder med et indsatsbehov.

Særligt i vandområder med kort opholdstid vil det betyde en reduceret belastning i de følsomme forårs- og sommermåneder.

Samtidig ændres spildevandsafgiften, så der nu endeligt kommer afgift på også at udlede urensset spildevand og ikke kun rensset.

Dog udestår en indsats for monitorering netop af overløbene, så den nye afgift kan opkræves så præcist som muligt.